

در این شماره

سؤالات زیر پاسخ داده شده است :

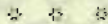
- ۱ - آیا دلیلی بر لزوم تقلید اعلم هست ؟ ۲ - با توجه به اینکه زمین کروی است کسانی که در آن طرف کره زمین قرار دارند چگونه میتوانند دو طرف قبله باشند ؟ ۳ - دین بیگان پیش از اسلام چه بوده است که میگویند بآئین ابراهیم (ع) بوده است صحیح است ؟ ۴ - مفسود خداوند از آفرینش بشر چه بوده است ؟

سؤال اول

آقای جوادی اردکانی میفرماید : در بعضی از رساله های علیه نوشته شده است که تقلید واجب است ، آیا از نظر فقهی این مطلب دلیلی هم دارد یا خیر ؟ و در صورت نبودن خبری از آنجا پیشوایان دین از کجا سرچشمه گرفته است ؟

پاسخ : موضوع تقلید اعلم از جمله موضوعاتی است که در میان فقهای مشهور و معروف است و مدار آن هم برای آن ذکر کرده اند که یک سوره آن را در بالا نظر شما میکند و اینم و آن اینکه ؛ اساس تقلید و مراجعه جاهل به عالم از روش خلافت گرفته شده باین معنی که در میان تمام اقوام و ملتها افرادی که در قیاس تخصص ندارند هنگامی که مسائلی از آن خود مورد احتیاجشان واقع شود و یا افرادی که متخصص آن منجستند امری کنند ، افرادی که آشنائی بمسائل طبی ندارند هنگامی که بیمار میشوند بطبییب ، و افرادی که با امور فنی ساختمان وارد میشوند هنگام احتیاج به معمار و مهندس ساختمان مراجعه می کنند ؛ بدیهی است هر گاه در میان اهل فنی اختلاف نظر باشد مثلا طبیعی معتقد باشد که درمان فلان بیماری بطریق

خاصی است و طبییب دیگری بطریق دیگری را معتقد باشد ؛ مسلما در چنین موردی شخص بیساز از نظریه طبیعی پیروی میکند که اطلاعات طبی او بصورت وسوابق تجربیاتش بیشتر و مبادتش در فن خود زیاده تر و خلاصه نسبت به دیگری اعلم بوده باشد ، این یک روش عاقلانه است که در بنیام موارد اختلاف نظرهای اهل کفن ، در میان عموم ملل رایج است . همانطور که گفته شد این یکی از دلایل لزوم تقلید اعلم است ؛ و دلایل دیگری هم تقبا ذکر کرده اند که جای شرح آن نیست .

سؤال دوم :

آقای محمد رضا سید صدر از تهران میفرماید : خواهشمندم بسؤال زیر جواب بدهید : «چه میدانیم زمین دارای دو نیمکره است یکی از آن دو دوزیر و دیگری در بالا قرار دارد ، هر کشورهایی چون آمریکا برای ایستادن بسوی قبله چگونه باید ایستاد ؟»

پاسخ :

اولا - بطوری که فقیه مادر کتب فقهی فرموده اند «خانه کعبه» تنها قبله نیست بلکه امتداد آن از طرف بالا تا اعناق آسمانها و همچنین از طرف پایین قبله است باین معنی که امتداد خانه کعبه از دو طرف بالا و پایین تا بی نهایت قبله است و همانطور که ایستادن مقابل خانه کعبه کافی است ، ایستادن مقابل امتداد آن هم کفایت میکند ، بنابر این کسانی که در آن طرف کره زمین قرار گرفته اند بطور مسلم محاذی امتداد خانه کعبه میتوانند باشند .

ثانیا - میتوان گفت این اشخاص اگر نزدیکترین فاصله خود را بخانه کعبه در روی زمین در نظر بگیرند در میان طرف با ایستادن محاذی خود خانه کعبه خواهند بود زیرا محاذاتی که در قبله مشیر است همان «محاذات عرفی» است یعنی نمازگزار باید طوری ایستد که مردم بگویند مقابل خانه کعبه است بدیهی است که انحنای سطح زمین مانع از این نوع محاذات نیست این موضوع را در ضمن مثال میتوان روشن کرد ؛ اگر یک کسی که در تهران قرار دارد بگردد و در طرف مشرق ایستد او با یک محاسبه تضمینی با دقیق رو طرفی کرده و میگوید مشهد در این طرف است ، در حالی که اگر مانع از زمین را در فاصله تهران تا مشهد در نظر بگیریم مسلم خواهد بود که اگر یک خط مستقیم از محاذی صورت شخصی که در تهران است بطرف مشهد بکشیم مسلما از بالای شهر مشهد در میان فضا عبور خواهد کرد نه از خود شهر مشهد ولی این مقدار مانع از این نیست که بگویند محاذی شهر مشهد ایستاده است .

سؤال سوم

و نیز نامبرده میفرماید که: دین پدر و اجداد پیغمبر گرامی ما حضرت محمد (ص) چه

بوده است و آیا اینکه میگویند اینها بدین ابراهیم خلیل (ع) بوده اند منظور چیست ؟ چرا
دین مسیح را ندیده اند ؟

پاسخ :

مطابق مدارک و اخباری که از پیشوایان ما رسیده است آباء و اجداد بی‌شمار (ص)
همه موحد و یکتا پرست بوده اند و منظور از پیروی از آئین ابراهیم هم همین است ، زیرا
ابراهیم (ع) یکی از قهرمانان بزرگ توحید و مبارزه کنندگان بابت پرستی و شرک بوده
است و معاهدتهای این بی‌شمار بزرگ در راه پرستش خداوند یگانه و بر انداختن آئین
بت پرستی و شرک معروف است و لذا گاهی بر آن مسلمانان را با اینکه دارای دین مقدس
اسلام هستیم ملت ابراهیم و پیرو آئین ابراهیم می نامند و منظور همان توحید خالص است .

سؤال چهارم

آقای حسینعلی نصرتی از علی آباد کرگان می پرسند : مقصود خداوند از آفریدن
شریحی بوده است ؟ خواهشمندم مراد این قسمت را معنایی کنید .

پاسخ :

همانطور که در بحث های شناسایی خدا و صفات او ثابت شده است خداوند وجودست
از هر نظری بایان و کامل و هیچگونه احتیاج و نیازی در ذات مقدس او راه ندارد ، بنابراین
منظور وی از خلقت انسان و جهان آفرینش رفع آسای از خود نبوده و نتیجه خلقت بطور مسلم
ذات مقدس او باز نیگردد از طرفی این را هم میدانیم که کارهای او همه بر طبق مصالح و
حکیمانه است (۱) .

از این بیان چنین نتیجه میگیریم که در آفرینش انسان وجهان نتیجه و منظوری است که
بخود انسان باز میگردد و با یک مطالعه دقیق روشن میشود که این منظور و هدف جز
« تکامل » نیست . *در نگاه علوم انسانی و مطالعات تربیتی*

توضیح اینکه مطالعه موجودات مختلف جهان این نکته را بنامیه میماند که موجودات
ایضاً طبق برنامه خاصی بسوی کمال حرکت می کنند یعنی از صورتهای ناقص تر بصورت
کاملتری درمیآیند . انسان هم که جزئی از این دستگاه است ، میتواند گفت یکی از مبرمهای
پر ارزش درخت عالم هستی است مشمول این قانون است و از صورتهای ناقص تر بطرف کمال
سرمی کشد خداوند در وجود او استعداد های فراوانی فرار داده و وسائل و شرائط لازم برای
پرورش این استعدادها گذاشته و همانطور که انسان با استفاده از این استعدادها میتواند
در جنبه های مادی بترقیات جبروت آوری نائل گردد ، در جنبه های معنوی ، ایمان ، اخلاق ،
علم ، کارهای نیک نیز میتواند ترقیات فوق العاده ای بنسبند ؛ بنابراین هدیف خلقت انسان
در تکامل خلاصه میشود .

(۱) این مطالب طی ادله مشروحی در بحث عقائد خواهد آمد .